

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

матеріали
університетської конференції

28 листопада 2025 року

м. Одеса

заснованого на принципах цифрового гуманізму, етичної відповідальності та гармонізації технологічного розвитку з фундаментальними цінностями людського буття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Філософський енциклопедичний словник. Електронний ресурс. URL: <http://slovopedia.org.ua/104/53394/1083024.html> (дата звернення - 14.10.2025)
2. Бодріяр Жан. Симулякри і симуляція / Пер. з фр. В. Ховхун. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с.
3. Данилян О. Г., Дзьобань О. П. Віртуальність у соціальному середовищі: просторовий модус. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. № 1 (48). 2021. 34-50.
4. Сахарчук А. В. Правове регулювання віртуальної реальності в Україні. *Консультант. Юридичний маркет плейс*. URL: <https://consultant.net.ua/consultant-article/4676> (дата звернення - 14.10.2025)
5. Костенко О. В., Головка О. М. Електронна юрисдикція metaverse: виклики та ризики правового регулювання віртуальної реальності. *Інформація і право*. № 1(44). 2023. С. 105-115.

Ключові слова: право, інформаційне суспільство, віртуальна реальність, цифрове буття, цифрова ідентичність, правове регулювання цифрових відносин.

Keywords: law, information society, virtual reality, digital being, digital identity, legal regulation of digital relations.

Завальнюк Ірина Володимирівна

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірантка кафедри історії держави та права

ПРИНЦИП ІСТОРИЗМУ ЯК ОСНОВА ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ

Принцип історизму є одним із ключових підходів у правовій науці, який дозволяє аналізувати правові явища з урахуванням їхнього розвитку та

історичного контексту. Його суть полягає в тому, щоб досліджувати право не як статичний феномен, а як процес, що формується під впливом історичних, соціально-економічних, політичних і культурних факторів.

Принцип історизму виступає важливим інструментом для аналізу змін у правовій системі, адже дозволяє виявити закономірності розвитку права. Досліджуючи історичні процеси, можна краще зрозуміти соціальну природу правових норм, що виникають у відповідь на суспільні потреби, і побачити, як історичний контекст впливає на зміст і характер правового регулювання. Таким чином, історизм сприяє критичному підходу до сучасних правових норм, розкриваючи їхню залежність від історичних передумов [2].

Історизм як методологічний підхід підкреслює зв'язок права з іншими сферами суспільного життя, дозволяючи розглядати правову систему як відображення ширших історичних процесів. З цього погляду, право постає не як застигла категорія, а як динамічна система, що змінюється під впливом суспільних трансформацій. Також він є основою для порівняльного аналізу правових систем, оскільки дозволяє виявляти як спільні, так і унікальні риси правових норм різних історичних періодів і культур. Таке порівняння допомагає зрозуміти, як різні суспільства формували свої правові традиції відповідно до історичних особливостей, що, у свою чергу, може сприяти ефективнішому підходу до гармонізації правових систем в умовах сучасної інтеграції [1, с.21].

Застосування принципу історизму у правовому аналізі дозволяє всебічно осмислити правові норми, оскільки без врахування історичного контексту важко їх адекватно оцінити. Завдяки такому підходу ми бачимо, як правові норми адаптуються до нових суспільних потреб і змінюються під впливом нових викликів і умов. Це забезпечує більш об'єктивний і критичний погляд на правові норми, які, хоча й можуть бути традиційними або закріпленими в законодавстві, підлягають адаптації та перегляду.

Принцип історизму також має значний вплив на процес правотворення. Аналізуючи історичний розвиток правових норм, законодавці можуть враховувати як позитивні, так і негативні наслідки певних правових рішень у

минулому, що дозволяє приймати більш обґрунтовані та ефективні норми. Такий підхід допомагає простежити зміну суспільних цінностей, ідеалів та потреб, що сприяє адаптації права до сучасних реалій, зберігаючи його стабільність [3].

Особливого значення принцип історизму має в умовах сучасних глобалізаційних процесів, коли перед правовими системами різних держав постає виклик уніфікації та адаптації до міжнародних стандартів. Історичний підхід допомагає зберегти унікальні риси національних правових систем, уникнути надмірної стандартизації, що може призвести до втрати правової самобутності, і водночас забезпечити правове поле для ефективної міжнародної взаємодії.

Отже, принцип історизму є фундаментальним підходом у правовій науці, який дозволяє глибше розуміти правові явища, досліджуючи їх у контексті історичного розвитку. Застосування історизму в правовому аналізі сприяє виявленню закономірностей розвитку правових норм, розкриває вплив соціально-економічних, політичних та культурних чинників на формування права і забезпечує зв'язок між минулим і сучасним у правовій системі. Історичний підхід дозволяє уникати абсолютизації правових норм, враховувати досвід попередніх епох і уникати повторення помилок, а також зберігати національну правову ідентичність у процесі глобалізації.

Таким чином, принцип історизму є необхідним для всебічного розуміння еволюції правових систем і формування гнучкого, адаптивного права, яке враховує історичні цінності та норми, що лежать в основі правопорядку. Його застосування забезпечує сталий розвиток правової науки і сприяє побудові правової системи, здатної ефективно реагувати на сучасні виклики, залишаючись пов'язаною з традиціями та історичною спадщиною.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабкін В. Д. Методологія історико-правового пізнання. Десяті юридичні читання. Юридична освіта і наука в Україні: традиції та новації : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 15–16 трав. 2014 р.). Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. С. 20–29

URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35988/Babkin.pdf?sequence=1>

2. Музиченко П. П. Історія держави і права України: навчальний посібник. – 6-те вид., випр. і доп. / П. Музиченко. – К.: Т-во. «Знання», КОО, 2006. 437 с. URL: https://pidru4niki.com/12080623/pravo/printsipi_metodi_piznannya_istoriko-pravovih_yavisch

3. Стасина У. З. Історизм як принцип і метод в дослідженні інституту адвокатури / У. З. Стасина // Адвокатура: минуле та сучасність: матер. II міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспір. та студ. (м. Одеса, 2 березня 2013 р.) / відп. за вип. д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса: Фенікс, 2013. – С.170-172. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/63be7d3c-5c2a-4ce1-ad54-e3bfdb0242ed>

Ключові слова: право, історизм, принцип історизму, правова наука, правовий аналіз

Keywords: law, historicism, principle of historicism, legal science, legal analysis

ЗМІСТ

Передмова	2
Секція 1. Методологічний контент сучасного права та держави	4
Мельничук Ольга Степанівна.....	4
НЕКЛАСИЧНІ ПРИНЦИПИ У МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНОГО ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ.....	4
Чувакова Ганна Михайлівна.....	7
ПРАВОВІ АНОМАЛІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	7
Рязанов Михайло Юрійович	11
ПРАВОВА СПАДЩИНА ЯК КЛЮЧ ДО ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВОВОЇ ЕКСПАНСІЇ.....	11
Грунь Олександр В'ячеславович	15
ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	15
Завальнюк Ірина Володимирівна	20
ПРИНЦИП ІСТОРИЗМУ ЯК ОСНОВА ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ	20
Секція 2. Тенденції та перспективи розвитку сучасного права.	24
Антошина Ірина Володимирівна.....	24
ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ СУЧАСНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ.....	24
Личко Валерія Сергіївна	28
ПРАВНИЧА ДОПОМОГА В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
Дудник Руслана Миколаївна.....	32
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ.....	32
Іванчук Віра Євстафіївна	35
ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	35
Дараган Євген Олександрович.....	39
ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ КОДИФІКОВАНИХ АКТІВ.....	39
Білоус Ольга Анатоліївна	43
ПРОБЛЕМАТИКА РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ	43
Черненко Владислав Васильович	46
ПОРІВНЯННЯ СТРОКІВ ОСКАРЖЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТЫГНЕНЬ ЗА ПОРУШЕННЯ СУБОРДИНАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ	46
Лисенко Ангеліна Володимирівна	50
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОБ'ЄКТА «НАНОТЕХНОЛОГІЯ»: АКСІОНОРМАТИВНИЙ ВИМІР	50